

JUSTITSMINISTERIET

Dato: 7. februar 2022
Kontor: Sikkerhedskontor I
Sagsbeh: Benjamin Vynne Mus-
chinsky
Sagsnr.: 2022-60-0119
Dok.: 2294686

GRUND- OG NÆRHEDSNOTAT

vedrørende forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2018/1727 og Rådets afgørelse 2005/671/RIA for så vidt angår digital informationsudveksling i terrorsager

Sagen er omfattet af retsforbeholdet.

Nyt notat.

KOM (2021) 757.

1. Resumé

Kommissionen fremsatte den 1. december 2021 et forordningsforslag til ændring af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2018/1727 ("Eurojustforordningen") og Rådets afgørelse 2005/671/RIA for så vidt angår digital informationsudveksling i terrorsager. Eurojustforordningen er omfattet af retsforbeholdet og finder derfor ikke anvendelse i Danmark, men Danmark har en samarbejdsaftale med Eurojust. Rådsafgørelse 2005/671/RIA finder desuden anvendelse for Danmark. Med Kommissionens forslag vil informationsudveksling i terrorsager i Eurojust-regi overgå fra rådsafgørelsen, så det fremover vil være reguleret i Eurojustforordningen, som ikke finder anvendelse i Danmark. Forslaget har overordnet til formål at give Eurojust mulighed for at spille en stærkere og mere proaktiv rolle med hensyn til at støtte og styrke koordineringen og samarbejdet mellem nationale myndigheder, herunder navnlig i forbindelse med terrorsager. Forslaget har ingen lovgivningsmæssige konsekvenser og mindre økonomiske konsekvenser for EU-budgettet. Fra dansk side er man overordnet

positivt indstillet over for forslaget, men regeringen har fokus på at afklare de nærmere konsekvenser af, at samarbejdet om informationsudveksling i terrorsager i Eurojust-regi fremover vil være omfattet af retsforbeholdet, samt forslagets øvrige betydning for Danmarks samarbejde med Eurojust.

2. Baggrund

Kommissionen har ved KOM (2021) 757 af 1. december 2021 fremlagt et ændringsforslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om Eurojust 2018/1727 og Rådets afgørelse 2005/671/RIA for så vidt angår digital informationsudveksling i terrorsager.

Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2018/1727 af 14. november 2018 om Den Europæiske Unions agentur for Strafferetligt Samarbejde (Eurojust), og om erstatning og ophævelse af Rådets afgørelse 2002/187/RIA, fastlægger Eurojusts opgaver, kompetencer og funktioner. Denne forordning kaldes Eurojustforordningen, og er omfattet af det danske retsforbehold, hvorfor den ikke finder anvendelse i Danmark. Danmark har imidlertid en aftale om strafferetligt samarbejde med Eurojust, og ændringer i Eurojusts mandat kan derfor have betydning for Danmarks samarbejde med Eurojust.

Bekæmpelse af terrorisme har været en del af Eurojusts mandat siden dets oprettelse i 2002 og er fortsat en af hovedprioriteterne. Et af de centrale aspekter i den forbindelse er det europæiske retlige terrorbekæmpelsesregister. Registret er oprettet på baggrund af Rådets afgørelse 2005/671/RIA af 20. september 2005 om udveksling af oplysninger og samarbejde vedrørende terrorhandlinger. I denne rådsafgørelse er der således bl.a. fastsat en pligt for medlemslandene til at indsamle visse oplysninger om terrorsager og udlevere dem til Eurojust. Rådsafgørelsen er ikke omfattet af Danmarks retsforbehold.

Forslaget om ændringer af Europa-Parlamentets og Rådets forordning om Eurojust 2018/1727 og Rådets afgørelse 2005/671/RIA for så vidt angår digital informationsudveksling i terrorsager blev bebudet i Kommissionens meddelelse om digitalisering af retsvæsenet i EU som en del af et bredere initiativ, der skal muliggøre sikker elektronisk kommunikation og udveksling af oplysninger og dokumenter mellem domstole, nationale myndigheder og agenturer for retlige og indre anliggender.

Kommissionens forslag vil indebære, at samarbejdet med Eurojust om udveksling af oplysninger vedrørende terrorhandlinger, som i dag er reguleret ved ovennævnte afgørelse, fremover vil være reguleret i selve Eurojustforordningen, der pga. retsforbeholdet ikke finder anvendelse i Danmark.

3. Formål og indhold

Kommissionen har med forslaget lagt op at styrke Eurojusts mulighed for at spille en stærkere og mere proaktiv rolle med hensyn til at støtte og styrke koordineringen og samarbejdet mellem de nationale myndigheder, der har til opgave at efterforske og retsforfølge grov kriminalitet, navnlig terrorhandlinger. Eurojust skal således have bedre muligheder for at identificere forbindelser mellem parallelle grænseoverskridende efterforskninger og retsforfølgninger vedrørende terrorhandlinger samt give proaktiv feedback om disse forbindelser til medlemslandene. Derudover skal forslaget gøre dataudvekslingen mellem medlemslandene, Eurojust og tredjelande mere effektiv og sikker.

For at nå disse mål har forslaget også til formål at skabe retssikkerhed med hensyn til det præcise anvendelsesområde for forpligtelsen til at udveksle oplysninger i terrorsager og forbindelsen til Rådets afgørelse 2005/671/RIA.

Forslaget har således for det første til formål at styrke Eurojusts muligheder for at identificere forbindelser mellem igangværende og afsluttede terrorsager, bl.a. ved at præcisere og styrke de nationale myndigheders forpligtelse til at udveksle oplysninger i terrorsager med Eurojust. Forslaget skal således bidrage til at afhjælpe, at den nuværende informationsudvekslingsforpligtelse i Rådets afgørelse 2005/671/RIA ikke er tilstrækkelig præcis.

Forslagets artikel 1, stk. 2, indeholder regler om, at hvert medlemsland udpeger en Eurojustkorrespondent på terrorismeområdet. Som konsekvensændring beskrives det i forslagets artikel 2, stk. 2, litra a, at den tilsvarende bestemmelse i Rådets afgørelse 2005/671/RIA artikel 2, stk. 2, om udpeging af en national Eurojustkorrespondent på terrorismeområdet ophæves.

Medlemslandenes forpligtelse til at udveksle oplysninger om terrorsager beskrives nærmere i forslagets artikel 1, stk. 4. Det fremgår heraf bl.a., at medlemslandenes kompetente nationale myndigheder underretter deres nationale Eurojustkorrespondent på terrorismeområdet om igangværende eller afsluttede strafferetlige efterforskninger, der overvåges af de retslige myndigheder, retsforfølgninger, retssager og retsafgørelser om terrorhandlinger, når

de retslige myndigheder er involveret. Det fremgår videre, at forpligtelsen gælder i alle sager om terrorhandlinger, uanset om der er en kendt forbindelse til et andet medlemsland eller et tredjeland, medmindre sagen på grund af særlige omstændigheder klart kun berører ét medlemsland.

De oplysninger, der omfattes af udvekslingsforpligtelsen, omfatter operationelle personoplysninger og andre oplysninger end personoplysninger opregnet i bilag III til forordningen. Dette omfatter bl.a. biometriske oplysninger.

Som konsekvensændring foreslås det i artikel 2, stk. 2, litra b og c, at forpligtelsen til at udveksle oplysninger med Eurojust i terrorsager udgår af Rådets afgørelse 2005/671/RIA.

Med henblik på yderligere at styrke informationsudvekslingen har forslaget desuden til formål at tilvejebringe et retligt grundlag for etablering og brug af sikre digitale kommunikationskanaler. Samtidig foreslås det, at medlemslandene forpligtes til at indføre foranstaltninger, der sikrer halvautomatisk ajourføring af strukturerede oplysninger fra nationale databaser. Forslaget skal dermed bidrage til at afhjælpe, at oplysninger ofte ikke udveksles på grund af manglen på sikre kommunikationskanaler og den administrative byrde, der er forbundet med manuel udtrækning af oplysninger.

Forslagets artikel 1, stk. 5, indeholder således nye regler om etablering og brug af sikre kommunikationskanaler mellem alle medlemslande og Eurojust i forbindelse med udveksling af følsomme oplysninger. Forslaget indeholder ligeledes regler om, at medlemslandene fremsender oplysningerne på en halvautomatisk måde fra de nationale registre og på struktureret vis som fastsat af Eurojust.

Forslaget har for det andet til formål at modernisere Eurojusts sagsforvaltningssystem med henblik på at understøtte Eurojusts muligheder for at spille en mere proaktiv rolle i det digitaliserede retlige samarbejde, herunder i forhold til at identificere forbindelser mellem igangværende og afsluttede terrorsager.

Med forslaget udgår de tekniske detaljer vedrørende sagsforvaltningssystemet af Eurojustforordningen, hvilket skal gøre det muligt at modernisere systemet. Forslaget indeholder desuden regler om, at de nationale medlemmer har kontrol over og ansvar for de oplysninger, de modtager fra de nationale kompetente myndigheder, og at de operationelle personoplysninger

kun bør udveksles, i det omfang de nationale kompetente myndigheder tillader udveksling af oplysningerne. Endelig indeholder forslaget regler om adgang til sagsforvaltningssystemet på nationalt plan.

For det tredje har forslaget til formål at skabe et klart retligt grundlag for Eurojusts samarbejde med forbindelsesanklagere fra tredjelande. Forslaget indeholder således regler, der bl.a. skal bidrage til at afhjælpe uklarheder med hensyn til udveksling af oplysninger med disse forbindelsesanklagere.

For at præcisere samarbejdet med forbindelsesanklagere fra tredjelande i Eurojust indeholder forslagens artikel 1, stk. 9, således bestemmelser om en ny artikel 54a i Eurojustforordningen, der giver forbindelsesanklagere fra tredjelande adgang til Eurojusts sagsforvaltningssystem, og som regulerer videregivelsen af oplysninger fra Eurojust til disse via sagsforvaltningssystemet.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet er i henhold til den almindelige lovgivningsprocedure (TEUF art. 294) medlovgiver. Der foreligger endnu ikke en udtalelse fra Europa-Parlamentet.

5. Nærhedsprincippet

Kommissionen har i relation til nærhedsprincippet anført i forslaget, at terrorhandlinger ofte er af grænseoverskridende karakter og derfor ikke kan bekæmpes effektivt, såfremt der alene handles på nationalt plan.

Kommissionen peger bl.a. på, at Eurojust har til opgave at støtte og styrke koordineringen og samarbejdet mellem de nationale retsmyndigheder i forbindelse med grov kriminalitet, herunder terrorisme, der berører to eller flere medlemslande eller kræver retsforfølgning på fælles basis. Kommissionen peger på, at forslaget har til formål at forbedre Eurojusts evne til at handle i disse sager, og at forslaget derfor har en iboende EU-dimension.

Kommissionen anfører desuden, at medlemslandene ikke kan skabe en mere hensigtsmæssig retlig ramme for terrorbekæmpelsesregistrets funktionsmåde og ændring af Rådets afgørelse 2005/671/RIA alene, og at det derfor er op til EU at fastlægge de juridisk bindende instrumenter for at opnå disse resultater i overensstemmelse med de beføjelser, som EU er tillagt ved EU-traktaterne.

Kommissionen finder på den baggrund, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

Regeringen er enig i vurderingen af, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

6. Gældende ret

Ændringsforordningsforslaget er omfattet af retsforbeholdet. Det samme er Eurojustforordningen. Danmark har dog en aftale om strafferetligt samarbejde med Eurojust, som blev indgået den 7. oktober 2019, og som trådte i kraft den 11. december 2019.

Danmark deltager endvidere i samarbejdet om terrorismesager gennem Eurojust på grundlaget af Rådets afgørelse 2005/671/RIA, som ikke er omfattet af retsforbeholdet, og som derfor finder anvendelse i Danmark.

7. Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Forslaget vurderes ikke at have lovgivningsmæssige konsekvenser.

Øvrige konsekvenser

Forslaget indebærer, at samarbejdet om informationsudveksling i terrorsager i Eurojust-regi fremover vil være omfattet af det danske retsforbehold, da samarbejdet med forslaget vil skulle ske på grundlag af Eurojustforordningen og ikke længere på grundlag af Rådets afgørelse 2005/671/RIA. Det vil således skulle afklares, hvad betydningen af dette vil være i forhold til Danmarks fortsatte samarbejde med Eurojust på dette område.

Økonomiske konsekvenser

Vedtages Kommissionens forslag i sin nuværende form, skønnes indvirkning på EU-budgettet at være ca. 33 mio. euro i alt for perioden 2024-2027. Danmark har en samarbejdstale med Eurojust, som indebærer, at Danmark bidrager til Eurojusts indtægter med et årligt beløb, der beregnes i henhold til Danmarks bruttonationalindkomst (BNI) som en procentdel af de deltagende landes, herunder Danmarks, BNI.

Forslaget vurderes umiddelbart ikke at medføre nationale merudgifter i øvrigt. Det bemærkes, at evt. afledte nationale udgifter som følge af EU-retsakter afholdes inden for de berørte myndigheders eksisterende bevillingsramme, *jf. budgetvejledningens bestemmelser herom.*

8. Høring

Forslaget blev den 17. januar 2022 sendt i høring i specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der ses ikke at foreligge offentlige tilkendegivelser om de øvrige medlemslandes holdninger til forslaget.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen er overordnet positivt indstillet over for et effektivt europæisk samarbejde om bekæmpelse af grænseoverskridende kriminalitet, herunder terror.

Det er afgørende for regeringen, at danske myndigheder har de rette værktøjer til at bekæmpe terror og anden grænseoverskridende kriminalitet. Regeringen har i den forbindelse fokus på, at myndighederne i Danmark fortsat skal have adgang til flest mulige oplysninger med henblik på at forebygge og efterforske terroraktiviteter.

Regeringen vil derfor have fokus på at afklare de nærmere konsekvenser af, at samarbejdet om informationsudveksling i terrorsager i Eurojust med forordningsforslaget vil ske på grundlag af Eurojustforordningen, som er omfattet af retsforbeholdet, herunder i forhold til at afdække muligheder for at Danmark fortsat kan samarbejde med Eurojust på dette område.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forlagt for Folketingets Europaudvalg.